

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่
สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เลขรับ..... 490
วันที่..... ๒๕ มกราคม ๒๕๕๘
เวลา..... ๑๐.๓๕ น.

ที่ นร ๐๕๐๓/ ๒๕๕๘

๒๗ มกราคม ๒๕๕๘

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ . .) พ.ศ.
(แก้ไขเพิ่มเติมการอุทธรณ์ฎีกา)

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ . .) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมการอุทธรณ์ฎีกา) ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นเรื่องด่วน

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาเป็นเรื่องด่วนต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)
นายกรัฐมนตรี

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
รับที่ ๗๓ / ๕๘ วันที่ ๒๕ / ๑.๐๗.๕๘
เวลา ๑๔.๐๗ ส่ง พ.ร.น.
สำนักการประชุม

กลุ่มงานพระร บัญญัติ
รับที่ ๕ / ๒๕๕๘
วันที่ ๒๕ / ๑.๐๗ / ๒๕๕๘
เวลา ๑๔.๒๓ น.

สำนักการประชุม

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๔ (อมราลักษณ์)
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) ยกเลิกการขออนุญาตยื่นอุทธรณ์เฉพาะในปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงต่อศาลฎีกา (ยกเลิกมาตรา ๒๒๓ ทวิ)
- (๒) กำหนดให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด (เพิ่มมาตรา ๒๔๔/๑)
- (๓) กำหนดให้การฎีกากระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๔๗)
- (๔) กำหนดให้มีองค์คณะผู้พิจารณาคำร้องขออนุญาตฎีกา (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๔๘)
- (๕) กำหนดเหตุที่ศาลฎีกาจะอนุญาตให้ฎีกาต่อศาลฎีกา (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๔๙)
- (๖) กำหนดให้การยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกา การพิจารณาวินิจฉัยและระยะเวลาในการพิจารณาคำร้องขออนุญาตฎีกา รวมทั้งการตรวจรับฎีกา การแก้ฎีกา การพิจารณา และการพิพากษาคดี รวมทั้งการสั่งคืนค่าฤชาธรรมเนียม เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา (เพิ่มมาตรา ๒๕๐ และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒)

เหตุผล

โดยที่บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนการฎีกาไม่สามารถถ่วงถ่วงคดีที่ไม่เป็นสาระอันควรแก่การวินิจฉัยของศาลฎีกาได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาเกิดความล่าช้า ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและความศรัทธาที่มีต่อระบบศาลยุติธรรม ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ความเป็นธรรมแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้อย่างแท้จริงและรวดเร็วขึ้น สมควรกำหนดให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาว่าคดีที่ได้ยื่นฎีกาใดสมควรอนุญาตให้ยื่นสู่การพิจารณาของศาลฎีกา จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

“มาตรา ๒๔๗ การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา

การขออนุญาตฎีกา ให้ยื่นคำร้องพร้อมกับคำฟ้องฎีกาต่อศาลชั้นต้นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีนั้นภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แล้วให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้องพร้อมคำฟ้องฎีกาดังกล่าวไปยังศาลฎีกา และให้ศาลฎีกาพิจารณาวินิจฉัยคำร้องให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๔๘ คำร้องตามมาตรา ๒๔๗ ให้พิจารณาและวินิจฉัยโดยองค์คณะผู้พิพากษาที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง ซึ่งประกอบด้วยรองประธานศาลฎีกาและผู้พิพากษาในศาลฎีกา ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาอีกอย่างน้อยสามคน

การวินิจฉัยให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้บังคับตามความเห็นของฝ่ายที่เห็นควรอนุญาตให้ฎีกา

มาตรา ๒๔๙ ศาลฎีกาอาจพิจารณาอนุญาตให้ฎีกาตามมาตรา ๒๔๗ ได้เมื่อเห็นว่าปัญหาตามฎีกานั้นเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัย

ปัญหาสำคัญตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ

(๒) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญขัดกันหรือขัดกับแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกา

(๓) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญซึ่งยังไม่มีแนวคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกามาก่อน

(๔) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ขัดกับคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดของศาลอื่น

(๕) เพื่อเป็นการพัฒนาการตีความกฎหมาย

(๖) ปัญหาสำคัญอื่นตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาตามวรรคสอง (๖) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่อนุญาตให้ฎีกา ให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๕๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๙

“มาตรา ๒๕๐ หลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำร้อง การพิจารณาวินิจฉัยและระยะเวลาในการพิจารณาคำร้องตามมาตรา ๒๔๗ การตรวจรับฎีกา การแก้ฎีกา การพิจารณา และการพิพากษาคดี รวมทั้งการสั่งคืนค่าฤชาธรรมเนียม ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาตามวรรคหนึ่ง เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๕๑ ในคดีที่ได้รับอนุญาตให้ฎีกาที่มีแต่เฉพาะปัญหาข้อกฎหมาย หากศาลฎีกาเห็นว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ไม่ถูกต้องไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ศาลฎีกาจะมีคำวินิจฉัยในปัญหาข้อกฎหมายนั้นและยกคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์หรือศาลชั้นต้น แล้วมีคำสั่งให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลชั้นต้น แล้วแต่กรณี ทำคำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่ภายใต้กรอบคำวินิจฉัยของศาลฎีกาก็ได้

มาตรา ๒๕๒ ในกรณีที่ไม่มีข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาตามมาตรา ๒๕๐ กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้นำบทบัญญัติในลักษณะ ๑ ว่าด้วยอุทธรณ์มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๙ บรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้บังคับตามกฎหมายซึ่งใช้อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับจนกว่าคดีนั้นจะถึงที่สุด

มาตรา ๑๐ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุป
สาระสำคัญของพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมการอุทธรณ์ฎีกา)

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมการอุทธรณ์ฎีกา) ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

เนื่องจากบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนการฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ในปัจจุบันให้สิทธิคู่ความยื่นฎีกาได้ทั้งปัญหาข้อกฎหมายและปัญหาข้อเท็จจริงทั้งที่ปัญหาดังกล่าวได้ผ่านการพิจารณาและตรวจสอบโดยศาลอุทธรณ์มาแล้ว ทำให้คดีซึ่งไม่เป็นสาระอันควรแก่การวินิจฉัยขึ้นสู่การพิจารณาของศาลฎีกาเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้การพิจารณาพิพากษาคดีโดยรวมของศาลฎีกาเกิดความล่าช้า ประกอบกับเงื่อนไขหรือข้อห้ามในการฎีกาที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่สามารถถ่วงดุลองคคติที่ไม่เป็นสาระอันควรวินิจฉัยของศาลฎีกาได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงอาจเป็นช่องทางให้เกิดการประวิงคดีและทำให้คู่ความที่สุจริตได้รับความเสียหาย ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและความศรัทธาที่มีต่อระบบศาลยุติธรรม ดังนั้น จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่เกี่ยวกับการอุทธรณ์ฎีกา เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. แล้วสรุปผลการพิจารณาได้ดังนี้

๒.๑ ยกเลิกมาตรา ๒๒๓ ทวิ (หลักการเกี่ยวกับการอุทธรณ์โดยตรงต่อศาลฎีกา) เนื่องจากการกำหนดให้คู่ความสามารถอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นโดยตรงต่อศาลฎีกาตามกฎหมายปัจจุบันนั้น เป็นหลักการที่ไม่สอดคล้องกับระบบฎีกาที่จะปรับปรุงใหม่ เพราะหลักการของระบบใหม่ต้องการให้คดียุติที่ศาลอุทธรณ์เป็นหลัก ส่วนคดีที่จะขึ้นไปศาลฎีกาจะต้องเป็นคดีที่มีความสำคัญจริง ๆ เท่านั้น ซึ่งจะทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกามีความรวดเร็วยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๓)

๒.๒ เพิ่มมาตรา ๒๔๔/๑ เพื่อการกำหนดให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขหลักการในการฎีกาให้เป็นระบบอนุญาต (ร่างมาตรา ๔)

๒.๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๔๗ (แก้ไขระบบการฎีกาจากเดิมที่เป็นระบบสิทธิเป็นระบบอนุญาต) โดยแก้ไขเพิ่มเติมระบบการฎีกาจาก “ระบบสิทธิ” ที่กำหนดให้คู่ความสามารถยื่นฎีกาปัญหาข้อกฎหมายและปัญหาข้อเท็จจริงในกรณีที่มิทวนทรัพย์ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมาย

กำหนด มาเป็น “ระบบอนุญาต” ที่กำหนดให้ศาลฎีกาเป็นผู้พิจารณาอนุญาตการฎีกาปัญหาข้อกฎหมายและปัญหาข้อเท็จจริงโดยตรงต่อศาลฎีกา ทั้งนี้ เพื่อให้ศาลสูงสุดได้ใช้ทรัพยากรในการพิจารณาคดีที่มีความสำคัญต่อระบบกฎหมายในภาพรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ร่างมาตรา ๕)

๒.๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๔๘ (องค์คณะผู้พิพากษา) โดยกำหนดให้มีองค์คณะผู้พิพากษาที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง ซึ่งประกอบด้วยรองประธานศาลฎีกาและผู้พิพากษาในศาลฎีกาที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาอีกอย่างน้อยสามคน ทำหน้าที่พิจารณาคำร้องขอฎีกา ทั้งนี้ เพื่อให้รองประธานศาลฎีกากำหนดทิศทางหรือสร้างความเป็นเอกภาพของแนวคำพิพากษาและสอดคล้องกับแนวทางการบริหารคดีของศาลฎีกาในปัจจุบันที่มอบหมายให้รองประธานศาลฎีกาเป็นผู้พิจารณาจ่ายคดีให้แก่องค์คณะต่าง ๆ (ร่างมาตรา ๖)

๒.๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๔๙ (เกณฑ์การอนุญาตให้ฎีกา) โดยกำหนดให้ศาลฎีกาพิจารณาอนุญาตให้ฎีกาได้ เฉพาะในกรณี que เห็นว่าปัญหาตามฎีกานั้น เป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัย

๒.๖ เพิ่มมาตรา ๒๕๐ (การออกข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา) โดยกำหนดให้ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีอำนาจกำหนดข้อกำหนดเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฎีกา เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง อันจะช่วยเสริมสร้างหลักประกันความยุติธรรมแก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี (ร่างมาตรา ๗)

๒.๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๑ (คดีที่ได้รับอนุญาตให้ฎีกาที่มีแต่เฉพาะปัญหาข้อกฎหมาย) โดยกำหนดให้คดีที่ได้รับอนุญาตให้ฎีกาที่มีแต่เฉพาะปัญหาข้อกฎหมาย หากศาลฎีกาเห็นว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ไม่ถูกต้องไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ศาลฎีกาจะมีคำวินิจฉัยในปัญหาข้อกฎหมายนั้นและยกคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์หรือศาลชั้นต้น แล้วมีคำสั่งให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลชั้นต้น แล้วแต่กรณี ทำคำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่ภายใต้กรอบคำวินิจฉัยของศาลฎีกาก็ได้ (ร่างมาตรา ๘)

๒.๘ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๒ (การนำบทบัญญัติในลักษณะ ๑ ว่าด้วยอุทธรณ์มาใช้บังคับโดยอนุโลม) โดยกำหนดให้กรณีที่ไม่มีข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาตามมาตรา ๒๕๐ กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นให้นำบทบัญญัติในลักษณะ ๑ ว่าด้วยอุทธรณ์มาใช้บังคับโดยอนุโลมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ให้นำบทบัญญัติในลักษณะ ๑ ว่าด้วยอุทธรณ์ไปอุดช่องว่างของกฎหมาย (ร่างมาตรา ๘)

๒.๙ เพิ่มบทบัญญัติที่กำหนดให้บรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้บังคับตามกฎหมายซึ่งใช้อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับจนกว่าคดีนั้นจะถึงที่สุด ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้กระทบสิทธิของคู่ความที่ได้ยื่นฟ้องคดีไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายแล้ว (ร่างมาตรา ๙)

๒.๑๐ เพิ่มมาตรา ๑๐๐ (การออกข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา) เนื่องจากร่างพระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการออกข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา จึงสมควรกำหนดให้ประธานศาลฎีการักษาการตามร่างพระราชบัญญัตินี้ เพื่อบังคับการให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว และเป็นไปตามแนวทางการร่างกฎหมายของสำนักงานฯ (ร่างมาตรา ๑๐)

๓. ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณา

การแก้ไขระบบการฎีกาจากเดิมที่เป็น “ระบบสิทธิ” มาเป็น “ระบบอนุญาต” โดยให้ศาลฎีกาเป็นผู้พิจารณาอนุญาตนั้น เป็นหลักการที่เรียกว่าการอุทธรณ์ชั้นที่สอง (Second appeal) ซึ่งมีใช้บังคับอยู่ในหลายประเทศ เพื่อให้ศาลสูงสุดได้ใช้ทรัพยากรในการพิจารณาคดีที่มีความสำคัญต่อระบบกฎหมายในภาพรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการศึกษาและยกร่างพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการฯ ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาแก้ไขกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ของวิธีพิจารณาความแพ่งสากลขึ้น เพื่อดำเนินการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ได้ศึกษาหลักการเกี่ยวกับการอุทธรณ์และฎีกาในกฎหมายต่างประเทศ จำนวน ๔ ประเทศ ได้แก่ (๑) ประเทศสหรัฐอเมริกา (๒) ประเทศอังกฤษ (๓) ประเทศเยอรมนี และ (๔) ประเทศฝรั่งเศส เพื่อนำข้อมูลทางวิชาการที่ได้มาใช้ในการประกอบการพิจารณาของร่างพระราชบัญญัติฯ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

๓.๑ หลักการเกี่ยวกับการอุทธรณ์ตรงต่อศาลฎีกา (ร่างมาตรา ๒๒๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน)

การอุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งผู้อุทธรณ์อาจขออนุญาตยื่นอุทธรณ์โดยตรงต่อศาลฎีกา โดยทำเป็นคำร้องมาพร้อมคำฟ้องอุทธรณ์ซึ่งในปัจจุบันมีใช้อยู่ในมาตรา ๒๒๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ศาลฎีกาเป็นผู้ทำการกลั่นกรองคดีที่มีความสำคัญ และหลักการดังกล่าวนี้มีใช้อยู่ในกฎหมายของประเทศอังกฤษและเยอรมัน ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

- **ประเทศอังกฤษ** ผู้อุทธรณ์อาจยื่นอุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงไปยังศาลสูงสุดได้ ในกรณีที่มีความยินยอมทั้งสองฝ่าย โดยศาลสูงสุดจะอนุญาตในกรณีที่เป็นประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการตีความบทบัญญัติของกฎหมาย หรือเป็นกรณีที่มีแนวคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์หรือศาลสูงสุดที่ได้มีการวินิจฉัยอย่างครบถ้วนในคำพิพากษาของศาลชั้นต้นแล้ว และเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่มีความสำคัญต่อสาธารณะโดยทั่วไป (point of law of general public importance) อย่างไรก็ตาม การไม่อนุญาตให้อุทธรณ์ตรงต่อศาลสูงสุดมิได้เป็นการตัดสิทธิในการอุทธรณ์ตามระบบปกติ (Section 12(3) of the Administration of Justice Act; Practice Direction 3.6.4)

- **ประเทศเยอรมนี** การอุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงต่อศาลสูงสุดสามารถกระทำได้เมื่อได้รับความยินยอมของคู่ความ และศาลสูงสุดอนุญาตให้อุทธรณ์ตรง โดยเกณฑ์การพิจารณาอนุญาตเป็นเช่นเดียวกับการอนุญาตให้ฎีกา คือ เป็นกรณีที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง (fundamental significance) ศาลฎีกาจำเป็นต้องรับไว้พิจารณาเพื่อพัฒนาหรือวางหลักกฎหมายหรือศาลฎีกาจำเป็นต้องรับไว้พิจารณาเพื่อสร้างความเป็นเอกภาพของแนวคำพิพากษา นอกจากนี้ การขออนุญาตอุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงต่อศาลสูงสุดถือเป็นการสละสิทธิในการอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ (มาตรา ๕๖๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเยอรมัน)

ในชั้นการยกร่างของคณะอนุกรรมการฯ นั้น คณะอนุกรรมการฯ เห็นควรให้คงหลักการเกี่ยวกับการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นตรงต่อศาลฎีกาไว้ แต่ได้เสนอเปลี่ยนหลักการจากการกำหนดให้การอุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งผู้อุทธรณ์อาจขออนุญาตยื่นอุทธรณ์โดยตรงต่อศาลฎีกาโดยทำเป็นคำร้องมาพร้อมคำฟ้องอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๒๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาเป็นหลักการว่า “ผู้อุทธรณ์จะยื่นอุทธรณ์ปัญหา

ข้อกำหนดโดยตรงต่อศาลฎีกาได้ต้องเข้าเงื่อนไข ๒ ประการ คือ (๑) ได้รับความยินยอมจากคู่ความ และ (๒) ศาลฎีกาอนุญาตให้อุทธรณ์โดยตรง และหลักเกณฑ์ที่ศาลฎีกาจะพิจารณาอนุญาตให้อุทธรณ์โดยตรงได้ต้องประกอบด้วยเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น เป็นกรณีที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง (fundamental significance) ศาลฎีกาจำเป็นต้องรับไว้พิจารณา เพื่อพัฒนาหรือวางหลักกฎหมาย หรือศาลฎีกาจำเป็นต้องรับไว้พิจารณาเพื่อสร้างความเป็นเอกภาพของแนวคำพิพากษา” นอกจากนี้ การขออนุญาตอุทธรณ์ปัญหาข้อกำหนดโดยตรงต่อศาลฎีกาถือเป็นการสละสิทธิในการอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ เป็นผลให้ในกรณีที่ศาลฎีกาไม่อนุญาตให้ฎีกาตรงไปยังศาลฎีกาได้ คำพิพากษาของศาลชั้นต้นก็จะเป็นที่สุด ทั้งนี้ เป็นไปตามแนวทางกฎหมายของประเทศเยอรมนี เนื่องจากหลักการดังกล่าวเป็นการป้องกันปัญหาการประวิงคดี ซึ่งมีความเหมาะสมกับประเทศไทย

แต่ในชั้นการตรวจพิจารณาร่างฯ ของคณะกรรมการฯ นั้น คณะกรรมการฯ เห็นด้วยกับการตัดหลักการเกี่ยวกับการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นตรงต่อศาลฎีกาออกตามแนวทางที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ (ยกเลิกมาตรา ๒๒๓ ทวิ ของกฎหมายปัจจุบัน) เนื่องจากคณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า การกำหนดให้คู่ความสามารถอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นตรงต่อศาลฎีกาดังที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๒๓ ทวิ ปัจจุบันนั้น เป็นหลักการที่ไม่สอดคล้องกับระบบฎีกาที่จะปรับปรุงใหม่ เพราะหลักการของระบบใหม่ต้องการให้คดียุติที่ศาลอุทธรณ์เป็นหลัก ส่วนคดีที่จะขึ้นไปศาลฎีกาจะต้องเป็นคดีที่มีความสำคัญจริง ๆ เท่านั้น ซึ่งจะทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกามีความรวดเร็วยิ่งขึ้น

นอกจากนั้น คณะกรรมการฯ เห็นว่า หลักการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นโดยตรงต่อศาลฎีกาตามที่คณะอนุกรรมการฯ เสนอ กล่าวคือ การขออนุญาตอุทธรณ์ปัญหาข้อกำหนดโดยตรงต่อศาลฎีกาถือเป็นการสละสิทธิในการอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ และกรณีที่ศาลฎีกาไม่อนุญาตให้ฎีกาตรงไปยังศาลฎีกา คำพิพากษาของศาลชั้นต้นก็จะเป็นที่สุดตามแนวทางของกฎหมายของประเทศเยอรมนีนั้น อาจกระทบกับสิทธิขั้นพื้นฐานของคู่ความ ที่กำหนดว่า คำพิพากษาของศาลต้องได้รับการตรวจสอบจากศาลสูงอย่างน้อยหนึ่งครั้ง

๓.๒ องค์คณะพิจารณาอนุญาตฎีกา (ร่างมาตรา ๒๔๘)

- **ประเทศสหรัฐอเมริกา** การอนุญาตให้ฎีกา (writ of certiorari) จะต้องส่งคำร้องให้ผู้พิพากษาทั้ง ๙ ท่านพิจารณา โดยศาลสูงสุดจะรับคดีไว้พิจารณาเฉพาะกรณีที่ได้รับความเห็นชอบจากผู้พิพากษาอย่างน้อย ๔ ท่าน และผู้พิพากษาแต่ละท่านไม่ต้องให้เหตุผลในการสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาต แต่อย่างใด

- **ประเทศอังกฤษ** ศาลสูงสุดโดยองค์คณะผู้พิพากษาอย่างน้อย ๓ ท่าน จะพิจารณาอนุญาตให้ฎีกาได้

- **ประเทศเยอรมนี** ศาลอุทธรณ์มีหน้าที่ต้องวินิจฉัยทุกครั้งว่าสมควรอนุญาตให้ฎีกาหรือไม่ โดยเขียนไว้ในคำพิพากษา ทั้งนี้ ไม่จำเป็นต้องมีคำขอจากคู่ความ คำอนุญาตของศาลอุทธรณ์มีผลผูกพันศาลฎีกาและถือเป็นที่สุด

- **ประเทศฝรั่งเศส** ศาลสูงสุดโดยองค์คณะผู้พิพากษา ๓ ท่าน จะพิจารณากรองคดีว่าสมควรรับไว้พิจารณาหรือไม่

๓.๓ เกณฑ์การพิจารณาอนุญาต (ร่างมาตรา ๒๔๙)

- ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการกำหนดแนวปฏิบัติให้อนุญาตเฉพาะกรณีที่มีเหตุผลหนักแน่น (compelling reasons) โดยอาจคำนึงถึงความเป็นเอกภาพของคำพิพากษาในศาลระบบต่าง ๆ ก็ได้ (Rules of the Supreme Court of the United States, Rule 10)

- ประเทศอังกฤษ ศาลสูงสุดจะพิจารณาอนุญาตให้ฎีกาได้ในกรณีที่เห็นว่าเป็นคดีที่มีประเด็นข้อกฎหมายที่มีความสำคัญต่อสาธารณะโดยทั่วไป ซึ่งสมควรได้รับการพิจารณาโดยศาลสูงสุดในเวลานั้น โดยอาจคำนึงว่า กรณีดังกล่าวเคยได้รับการวินิจฉัยในทางตุลาการและอาจเคยได้รับการทบทวนในชั้นอุทธรณ์ด้วยแล้ว ทั้งนี้ องค์คณะที่พิจารณาคำร้องขอฎีกาจะต้องให้เหตุผลประกอบในกรณีที่ไม้อนุญาตให้ฎีกา

- ประเทศเยอรมนี ศาลสูงสุดจะอนุญาตให้ฎีกาได้ในกรณีดังนี้ (๑) เป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่ง (fundamental significance) (๒) เป็นประโยชน์ในการพัฒนากฎหมาย (further development of the law) และ (๓) เป็นประโยชน์ในการสร้างความเป็นเอกภาพในการวินิจฉัยคดี (ensuring uniform adjudication) (มาตรา ๕๔๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเยอรมัน)

- ประเทศฝรั่งเศส ศาลสูงสุดโดยองค์คณะผู้พิพากษา ๓ ท่าน จะพิจารณากรองคดีว่าสมควรรับไว้พิจารณาหรือไม่ โดยจะส่งอนุญาตเฉพาะในกรณีที่มีปัญหาความชอบด้วยกฎหมายของคำพิพากษาหรือมีประเด็นกฎหมายที่มีน้ำหนักเพียงพอ (L431-1 Code de l'organisation judiciaire) โดยมีตัวอย่างคดีที่รับไว้พิจารณา ดังนี้ (๑) การละเมิดบทบัญญัติของกฎหมาย (๒) ศาลพิจารณาพิพากษาคดีโดยไม่มีอำนาจ (๓) ศาลได้พิจารณาพิพากษาคดีโดยมิชอบ (๔) การพิพากษาละเลยการปฏิบัติตามรูปแบบ (๕) คำพิพากษาขัดแย้งกัน และ (๖) คำพิพากษาไม่มีกฎหมายรองรับ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผล
<p>มาตรา ๒๒๓ ทวิ ในกรณีที่มีการอุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมาย ผู้อุทธรณ์อาจขออนุญาตยื่นอุทธรณ์โดยตรงต่อศาลฎีกา โดยทำเป็นคำร้องมาพร้อมคำฟ้องอุทธรณ์ เมื่อศาลชั้นต้น ซึ่งมีคำพิพากษาหรือคำสั่งได้สั่งรับอุทธรณ์และสั่งสำเนาคำฟ้องอุทธรณ์และคำร้องแก่จำเลยอุทธรณ์แล้ว หากไม่มีคู่ความอื่นยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๒๓ และจำเลยอุทธรณ์มิได้คัดค้านคำร้องดังกล่าวต่อศาลภายในกำหนดเวลายื่นคำแก้อุทธรณ์และศาลชั้นต้นเห็นว่าเป็นการอุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมาย ให้ส่งอนุญาตให้ผู้อุทธรณ์ยื่นอุทธรณ์โดยตรงต่อศาลฎีกาได้มีฉะนั้นให้ส่งยกคำร้อง ในกรณีที่ศาลชั้นต้นส่งยกคำร้อง ให้ถือว่าอุทธรณ์เช่นว่านั้นได้ยื่นต่อศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๒๓ คำสั่งของศาลชั้นต้นที่อนุญาตหรือยกคำร้อง</p>	<p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๒๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔</p>	<p>เพื่อให้กฎหมายมีผลใช้บังคับทันที</p> <p>เพื่อให้คดียุติที่ศาลอุทธรณ์เป็นหลัก และสอดคล้องกับการแก้ไขหลักการในการฎีกาให้เป็นระบบอนุญาต</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผล
<p>ในกรณีนี้ให้เป็นที่สุด เว้นแต่ในกรณีที่ศาลชั้นต้นสั่งยกคำร้อง เพราะเห็นว่าเป็นการอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงผู้อุทธรณ์ อาจอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นไปยังศาลฎีกาภายในกำหนดสิบห้าวัน นับแต่วันที่ศาลชั้นต้นได้มีคำสั่ง</p> <p>ถ้าศาลฎีกาเห็นว่าอุทธรณ์ตามวิธีการในวรรคหนึ่ง เป็นอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงให้ศาลฎีกาส่งสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยชี้ขาดต่อไป</p> <p>มาตรา ๒๔๗ ในกรณีที่ศาลอุทธรณ์ได้พิพากษา หรือมีคำสั่งในชั้นอุทธรณ์แล้วนั้น ให้ยื่นฎีกาได้ภายในกำหนด หนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลอุทธรณ์นั้น และภายใต้บังคับบทบัญญัติตามมาตราต่อไปนี้กับกฎหมายอื่น ว่าด้วยการฎีกาให้นำบทบัญญัติในลักษณะ ๑ ว่าด้วยอุทธรณ์ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม</p>	<p>มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๔๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง</p> <p>“มาตรา ๒๔๔/๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๔๗ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ ให้เป็นที่สุด”</p> <p>มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๒๔๗ การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา</p> <p>การขออนุญาตฎีกา ให้ยื่นคำร้องพร้อมกับคำฟ้องฎีกาต่อศาลชั้นต้น ที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีนั้นภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่าน คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ แล้วให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้องพร้อมคำฟ้องฎีกาดังกล่าวไปยังศาลฎีกา และให้ศาลฎีกาพิจารณาวินิจฉัยคำร้องให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว”</p>	<p>เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขหลักการ ในการฎีกาให้เป็นระบบอนุญาต</p> <p>เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในปัจจุบัน กำหนดให้ภายหลังจากศาลอุทธรณ์มีคำสั่งหรือคำพิพากษาแล้ว ผู้มีส่วนได้เสียในคดีมีสิทธิยื่นฎีกาต่อศาลฎีกา ซึ่งทำให้มีปริมาณคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลฎีกาเป็นจำนวนมาก ในขณะที่จำนวน</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผล
<p>มาตรา ๒๔๘ ในคดีที่ราคาทรัพย์สินหรือจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นฎีกาไม่เกินสองแสนบาทหรือไม่เกินจำนวนที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในข้อเท็จจริง เว้นแต่ผู้พิพากษาที่ได้นั่งพิจารณาคดีนั้นในศาลอุทธรณ์ได้มีความเห็นแย้งหรือผู้พิพากษาที่ได้นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นก็ได้ศาลอุทธรณ์ก็ได้ ได้รับรองไว้หรือรับรองในเวลาตรวจฎีกาว่ามีเหตุสมควรที่จะฎีกาได้ ถ้าไม่มีความเห็นแย้งหรือคำรับรองเช่นว่านี้</p>	<p>มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๒๔๘ คำร้องตามมาตรา ๒๔๗ ให้พิจารณาและวินิจฉัยโดยองค์คณะผู้พิพากษาที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง ซึ่งประกอบด้วยรองประธานศาลฎีกาและผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาอีกอย่างน้อยสามคน</p> <p>การวินิจฉัยให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้บังคับตามความเห็นของฝ่ายที่เห็นควรอนุญาตให้ฎีกา</p>	<p>ผู้พิพากษาศาลฎีกามีจำนวนไม่เพียงพอ กับปริมาณคดี ทำให้มีคดีค้างการพิจารณา เป็นจำนวนมาก และบางคดีเป็นเรื่องที่ไม่เป็นสาระที่ศาลฎีกาสมควรวินิจฉัย ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงสมควรเปลี่ยนหลักการในเรื่องฎีกาจากระบบสิทธิ เป็นระบบอนุญาต เพื่อให้ศาลฎีการับพิจารณาเฉพาะคดีที่มีความสำคัญ โดยไม่ต้องคำนึงว่าคดีนั้นเป็น ปัญหาข้อเท็จจริงหรือปัญหา ข้อกฎหมาย และมีทุนทรัพย์จำนวนเท่าใด</p> <p>กำหนดองค์คณะผู้พิจารณาคำร้อง ขออนุญาตฎีกาแยกจากองค์คณะพิจารณาคดี เพื่อให้การพิจารณาคำร้องกระทำได้อย่างรวดเร็วและมีมาตรฐานเดียวกัน</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผล
<p>ต้องได้รับอนุญาตให้ฎีกาเป็นหนังสือจากอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์</p> <p>บทบัญญัติในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับในคดีเกี่ยวกับสิทธิแห่งสภาพบุคคลหรือสิทธิในครอบครัว และคดีฟ้องขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ เว้นแต่ในคดีฟ้องขับไล่บุคคลใด ๆ ออกจากอสังหาริมทรัพย์อันมีค่าเช่าหรืออาจให้เช่าได้ในขณะยื่นคำฟ้องไม่เกินเดือนละหนึ่งหมื่นบาท หรือไม่เกินจำนวนที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา</p> <p>คดีเกี่ยวกับการบังคับวงศัญัติทั้งหลายและบริวารของผู้ถูกฟ้องขับไล่ ซึ่งอยู่บนอสังหาริมทรัพย์ซึ่งคู่ความในคดีฟ้องขับไล่นั้นต้องห้ามฎีกาข้อเท็จจริงตามวรรคสอง ถ้าศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นต้น หรือเพียงแต่แก้ไขเล็กน้อยไม่ว่าศาลจะฟังว่าบุคคลดังกล่าวสามารถแสดงอำนาจพิเศษให้ศาลเห็นได้หรือไม่ ห้ามมิให้ฎีกาในข้อเท็จจริง เว้นแต่จะได้มีความเห็นแย้งหรือคำรับรอง หรือหนังสืออนุญาตให้ฎีกาตามที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง</p> <p>การขอให้ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์รับรองว่ามีเหตุสมควรที่จะฎีกาได้ ให้ผู้ฎีกายื่นคำร้องถึงผู้พิพากษานั้นพร้อมกับคำฟ้องฎีกาต่อศาลชั้นต้น เมื่อศาลได้รับคำร้องเช่นนั้น ให้ส่งคำร้องพร้อมด้วยสำนวนความไปยังผู้พิพากษาดังกล่าวเพื่อพิจารณารับรอง</p>		

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผล
<p>มาตรา ๒๔๙ ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นอ้างในการยื่นฎีกานั้น คู่ความจะต้องกล่าวไว้โดยชัดแจ้งในฎีกา และต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ ทั้งจะเป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัยด้วยการวินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่เป็นสาระแก่คดีข้อใดไม่ควรได้รับการวินิจฉัยจากศาลฎีกา ให้กระทำโดยความเห็นชอบของรองประธานศาลฎีกาซึ่งประธานศาลฎีกามอบหมาย แต่ทั้งนี้ไม่กระทบถึงอำนาจของประธานศาลฎีกาตามมาตรา ๑๔๐ วรรคสอง</p> <p>ถ้าคู่ความฝ่ายใดมิได้ยกปัญหาข้อใดอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนขึ้นกล่าวในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์หรือคู่ความฝ่ายใดไม่สามารถยกปัญหาข้อกฎหมายใด ๆ ขึ้นกล่าวในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ เพราะพฤติการณ์ไม่เปิดช่องให้กระทำได้ หรือเพราะเหตุเป็นเรื่องที่ไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยกระบวนการพิจารณาชั้นฎีกา คู่ความที่เกี่ยวข้องย่อมมีสิทธิที่จะยกขึ้นอ้างซึ่งปัญหาเช่นนั้นได้</p>	<p>มาตรา ๒๔๙ ศาลฎีกาอาจพิจารณาอนุญาตให้ฎีกาตามมาตรา ๒๔๗ ได้เมื่อเห็นว่าปัญหาตามฎีกานั้นเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัย ปัญหาสำคัญตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงกรณีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ปัญหาที่เกี่ยวข้องพันกับประโยชน์สาธารณะ</p> <p>(๒) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญขัดกัน หรือขัดกับแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกา</p> <p>(๓) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญซึ่งยังไม่มีแนวคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกามาก่อน</p> <p>(๔) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ขัดกับคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดของศาลอื่น</p> <p>(๕) เพื่อเป็นการพัฒนาการตีความกฎหมาย</p> <p>(๖) ปัญหาสำคัญอื่นตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา</p> <p>ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาตามวรรคสอง (๖) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้</p> <p>ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่อนุญาตให้ฎีกา ให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น”</p> <p>มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๕๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๙</p>	<p>กำหนดเหตุที่ศาลฎีกาสมควรอนุญาตให้ฎีกาได้</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผล
<p>มาตรา ๒๕๐ (ยกเลิกโดยมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๙)</p> <p>มาตรา ๒๕๑ ถ้าคู่ความซึ่งแพ้คดีในศาลชั้นต้นได้อุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ได้พิพากษากลับให้ตนชนะในข้อสาระสำคัญอย่างใดอย่างหนึ่ง คู่ความฝ่ายนั้นจะยื่นคำขอต่อศาลชั้นต้นให้ถอนการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือคืนเงินจำนวนที่วางไว้ต่อศาลในข้อนั้น ๆ ก็ได้</p> <p>มาตรา ๒๕๒ ถ้าคู่ความยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งที่ไม่ยอมรับฎีกา ให้ศาลชั้นต้นส่งคำร้องเขavnนั้นไปยังศาลฎีกาพร้อมกับฎีกาและคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ ถ้าศาลฎีกาเห็นจำเป็นจะต้องตรวจสอบจำนวน ให้มีคำสั่งให้ศาลล่างส่งสำนวนนั้นไปยังศาลฎีกา</p>	<p>“มาตรา ๒๕๐ หลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำร้อง การพิจารณาวินิจฉัยและระยะเวลาในการพิจารณาคำร้องตามมาตรา ๒๔๗ การตรวจรับฎีกา การแก้ฎีกา การพิจารณา และการพิพากษาคดี รวมทั้งการสั่งคืนค่าฤชาธรรมเนียม ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา</p> <p>ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาตามวรรคหนึ่ง เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”</p> <p>มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๒๕๑ ในคดีที่ได้รับอนุญาตให้ฎีกาที่มีแต่เฉพาะปัญหาข้อกฎหมาย หากศาลฎีกาเห็นว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ไม่ถูกต้องไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ศาลฎีกาจะมีคำวินิจฉัยในปัญหาข้อกฎหมายนั้นและยกคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์หรือศาลชั้นต้นแล้วมีคำสั่งให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลชั้นต้น แล้วแต่กรณี ทำคำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่ภายใต้กรอบคำวินิจฉัยของศาลฎีกาก็ได้</p> <p>มาตรา ๒๕๒ ในกรณีที่ไม่มีข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาตามมาตรา ๒๕๐ กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้นำบทบัญญัติในลักษณะ ๑ ว่าด้วยอุทธรณ์มาใช้บังคับโดยอนุโลม”</p>	<p>กำหนดให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดประธานศาลฎีกาโดยได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ในการกำหนดกระบวนการในการฎีกา ตั้งแต่การยื่นฎีกาจนถึงการมีคำพิพากษา</p> <p>เพื่อให้ศาลฎีกามีอำนาจวินิจฉัยแต่ปัญหาข้อกฎหมายและแก้ไขหรือยกคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์หรือศาลชั้นต้น โดยไม่ต้องมีภาระทำคำพิพากษา ในกรณีเป็นฎีกาที่มีแต่เฉพาะปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งจะเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของศาลฎีกา</p> <p>เพื่อให้นำบทบัญญัติในเรื่องอุทธรณ์มาบังคับใช้ได้โดยอนุโลม</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผล
	<p>มาตรา ๙ บรรดาคดีที่ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้บังคับตามกฎหมายซึ่งใช้อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ จนกว่าคดีนั้นจะถึงที่สุด</p> <p>มาตรา ๑๐ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>.....</p> <p>นายกรัฐมนตรี</p>	<p>เพื่อให้บรรดาคดีที่ยื่นฟ้องก่อนกฎหมายนี้ใช้บังคับยังคงมีสิทธิฎีกาได้ตามหลักการเดิม อันเป็นการคุ้มครองสิทธิของคู่ความที่มีแต่เดิม</p>